

Research Paper

The effectiveness of preschool teachers' adequacy in predicting the emotional and social development of preschool children aged 5 and 6

Arezo Zokaefar^{1*} & Tavakkol MousaZadeh²

1. Ph.D, General Psychology, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Ardabil, Iran.
2. Assistant Professor of Department of Psychology, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Ardabil, Iran.

Citation: Zokaefar, A. & MousaZadeh, T. (2023). [The effectiveness of preschool teachers' adequacy in predicting the emotional and social development of preschool children aged 5 and 6 (Persian)]. *Journal of School Psychology and Institutions*, 12 (3):79-89. <https://doi.org/10.22098/jsp.2023.6518.3931>

[10.22098/jsp.2023.6518.3931](https://doi.org/10.22098/jsp.2023.6518.3931)

Article Info:

Received: 2019/09/25

Accepted: 2023/10/15

Available Online: 2023/12/20

Key words:

Teachers' adequacy, emotional development, social development

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to assess the effectiveness of preschool teachers' adequacy with the provision of educational package on emotional and social development of preschool children (5 and 6 years old).

Methods: For this purpose, in an experimental design with pretest-posttest and control group 36 teachers of pre-school age kindergarten from three districts of Tehran-Ray and Shemiranat and under the supervision of the welfare organization of the country. The sampling method was that all 36 people in the population were randomly assigned to 2 groups of 18 and in the next step, a pretest was performed. However, in the pre-test, 18 test group coaches for 5 sessions each A 90-minute session was trained with an adequacy curriculum (knowledge areas) and 18 other members of the coaching group were considered as the control group. In the next stage, an independent test was performed. The follow up process was also conducted one month later.

Results: The results showed that education intervention had a significant effect on social development and emotional growth of children. To analyze the data, the statistical tests of the comparison section were used by Pearson correlation coefficient and the effectiveness of the multivariate analysis of variance analysis and t-test of two independent samples using SPSS software.

Conclusion: Accordingly, it can be concluded that in the post-test and follow-up stage at the level of error of 5% and the difference of meanings at this stage represents positive changes. The social and emotional development of preschool children in the experimental group after applying the independent variable, i.e., training the trainers using the provided training package has increased significantly.

Extended Abstract

1. Introduction

Preschools can provide the necessary conditions for the all-round development of children by creating educational, social and welfare facilities. In these centers, the child's social awareness is developed and by using indirect educational methods, he finds an opportunity for wider, richer and more comprehensive learning (Rezaei, 2009). The quality of the teaching staff is one of the important factors in the success of preschool programs (Hamri, Partee & Molkai, 2017).

Teachers express the most effective cognitive stimuli and interactions, emotional support for children, and in addition to teaching basic literacy, they also develop their social-emotional skills (Yoshikawa et al., 2013).

Explaining the importance of educators' adequacy indicators in children's emotional and social development, experts in educational sciences and psychology believe that children who go to kindergarten are provided with more social development and the necessary abilities are formed due to social interactions (Trawik & Smith, 2014). Hamiter et al. (2018) believe that the adequacy of educators' knowledge affects the promotion and

*Corresponding Author:

Arezo zokaefar

Address: Ph.D. in Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamic Azad University, Ardabil, Iran.

Tel: +98 (45) 34175107

E-mail: zokaee2477@yahoo.com

development of children's social skills at an early age. The first five years of a child's life are crucial for the development of cognitive, emotional, and elementary skills and basic abilities that serve as predictors of longevity and adaptation (Shankoff & Phillips, 2000). In a study conducted by Rezaei et al. (2017) entitled The effect of social skills training on the development of social skills of preschool children in Shahroud experimental method on 60 preschool children showed the results before the intervention, a significant difference between social skills From the point of view of the coach and the parents, it did not exist. But after the educational intervention, there was a significant difference between the two groups in terms of parents ($P = 0.02$) and educator ($P = 0.04$) and the level of social skills in the experimental group was higher than the control group. Social skills It can be said that the improvement and development of social skills in preschool age can be the basis for the child's academic, professional and behavioral success in the future. The emotional and social development of the child is recognized as a fundamental and determining component of a healthy and efficient life and personality in the later stages of life. In this regard, the present study tries to investigate the effect of the adequacy of kindergarten teachers on the emotional and social development of preschool children as important factors in the growth and development of the child. The question of this study seeks to answer whether Is the adequacy of kindergarten teachers effective in the emotional and social development of preschool children?

2. Materials and Methods

The present study was conducted in terms of purpose of applied research and in terms of implementation of the experimental method with two situational groups, first with the experimental group (which underwent independent intervention which was a training package for trainers) and control and implementation of pre-test-post-test and follow-up. The aim was to

assess the effect of educators' adequacy on emotional and social development of 5 and 6-year-old children.

Population, sample and sampling method: The population of the study included all preschools under the supervision of the Welfare Organization in Tehran, Rey and Shemiranat. The sample size consisted of 40 educators (20 in the experimental group and 20 in the control group) selected by random sampling. In order to collect data, the Wayland Social Development Questionnaire and the Gratsifen Emotional Development Questionnaire were used. The adequacy of the instructors' curriculum was also used

3. Results

The results showed that education intervention had a significant effect on social development and emotional growth children. To analyze the data, the statistical tests of the comparison section were used by Pearson correlation coefficient and the effectiveness of the multivariate analysis of variance analysis and t-test of two independent samples using SPSS software. The aim of this study was to investigate the effectiveness of preschool teachers' adequacy in predicting the emotional and social development of preschool children aged 5 and 6 years. The results showed that the social and emotional development of preschool children in the experimental group increased significantly after the application of the independent variable, i.e. training of educators using the training package. The results also showed that there is a significant difference between the variable scores of social and emotional development of preschool children in the post-test and follow-up stages in the experimental group and the control group and the mean scores of the post-test and follow-up in the experimental group is higher than the control group. That is, the training of educators on the significant impact of social and emotional development of preschool children also has a lasting effect on the follow-up stage.

Table 1. average and standard deviation of Social Development and Emotional Development Questionnaires

The variable name	average	standard deviation
Social Development Control group	39.85	7.50
	41.11	6.74
	41.05	6.95
Social Development Experimental group	40.13	8.20
	47.11	8.40
	45.02	8.48
Emotional Development Control group	114.1	16.4
	117.2	16.25
	119.5	14.7
Emotional Development Experimental group	115.66	14.40
	132.94	12.00
	129.05	12.81

4. Discussion and Conclusion

Therefore, it can be concluded that if the educators are trained, efficient and specialized in the field of children's development and implement specialized programs tailored to the spirits and emotions of children, they can educate children in the best possible way. Otherwise, they will have negative effects on children, which are sometimes irreversible.

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

Compliance with ethical guidelines All ethical principles are considered in this article. The participants were informed about the purpose of the research and its

implementation stages. They were also assured about the confidentiality of their information and were free to leave the study whenever they wished, and if desired, the research results would be available to them.

Funding

This research did not receive any grant from funding agencies in the public, commercial, or non-profit sectors.

Authors' contributions

All authors have participated in the design, implementation and writing of all sections of the present study.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

اثربخشی کفایت مربیان مهدهای کودک در پیش‌بینی رشد عاطفی و اجتماعی کودکان پیش‌دبستان
۵ و ۶ سالهآرزو ذکایی فر^{۱*} و توکل موسی زاده^۲

۱. دکتری روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران.

۲. استادیار گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران.

چکیده

هدف: هدف مطالعه حاضر اثربخشی کفایت مربیان پیش‌دبستانی بر رشد عاطفی و اجتماعی کودکان پیش‌دبستان (۵ و ۶ ساله) بوده است.

روش‌ها: روش پژوهش نیمه آزمایشی به صورت دوگروهی (گروه آزمایش و کنترل) با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون بود. جامعه آماری جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه مهدهای کودک تحت نظارت سازمان بهزیستی کشور در شهر تهران، ری و شمیرانات بودند که در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ تعداد ۶۱۸ مهدکودک فعال می‌باشند که به روش نمونه‌گیری تصادفی ۳۶ نفر از مربیان مهدهای گروه سنی پیش‌دبستانی سه منطقه شهر تهران - ری و شمیرانات انتخاب و به ۲ گروه ۱۸ نفره به صورت کاملاً تصادفی جایگزین شدند. مربیان گروه آزمایش به مدت ۵ جلسه و هر جلسه ۹۰ دقیقه در هفته با بسته آموزشی کفایت مربیان آموزش دیدند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه کفایت مربیان، پرسشنامه رشد اجتماعی وایلد و پرسشنامه رشد عاطفی گریسپن استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که مداخله آموزشی تغییر معناداری در رشد هیجانی و عاطفی کودکان ایجاد کرده است، به طوری که نتایج آزمون میانگین رشد اجتماعی در بین گروه آزمایش در پیش‌آزمون (۴۰،۱۳)، پس‌آزمون (۴۷،۱۱) و پیگیری (۴۵،۰۲)، به دست آمده است. که بیانگر تغییرات مثبت در رشد اجتماعی گروه آزمایش می‌باشد. نتایج آزمون میانگین رشد عاطفی در بین گروه آزمایش در پیش‌آزمون (۱۱۵،۶)، پس‌آزمون (۱۳۲،۹۴) و پیگیری (۱۲۹،۰۵)، به دست آمده است. که بیانگر تغییرات مثبت در رشد عاطفی گروه آزمایش می‌باشد. نتایج آزمون تحلیل واریانس اختلاف میانگین‌ها در مرحله پس‌آزمون و پیگیری در سطح خطای ۵ درصد معنی‌دار است و اختلاف میانگین‌ها در این مرحله بیانگر تغییرات مثبت است یعنی رشد اجتماعی و عاطفی کودکان به صورت معنی‌داری افزایش یافته است.

نتیجه‌گیری: بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که دانش، مهارت و توانمندی‌های مربیان اثرات مثبت در رشد اجتماعی و عاطفی کودکان پیش‌دبستانی دارد.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۷/۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۲۳

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۹/۲۹

کلیدواژه‌ها:

کفایت مربیان، رشد عاطفی، رشد اجتماعی

مقدمه

حمایتی عاطفی را برای کودکان ابراز می‌دارند و علاوه بر آموزش سواد اولیه، مهارت‌های اجتماعی - عاطفی آنان را نیز رشد و توسعه می‌دهند (یوشیکاوا^۱ و همکاران، ۲۰۱۳).

صاحب‌نظران علوم تربیتی و روان‌شناسی در تبیین اهمیت شاخص‌های کفایت مربیان در رشد عاطفی و اجتماعی کودکان معتقدند کودکانی که به مهدکودک می‌روند زمینه رشد

مراکز مهدکودک و پیش‌دبستانی‌ها می‌توانند با ایجاد امکانات آموزشی، پرورشی، اجتماعی و رفاهی، شرایط لازم را برای رشد همه‌جانبه کودکان فراهم سازند. در این مراکز آگاهی‌های اجتماعی کودک رشد یافته و با استفاده از روش‌های غیرمستقیم آموزشی، فرصتی برای یادگیری وسیع‌تر، غنی‌تر و همه‌جانبه‌تر پیدا می‌کند (رضایی، ۱۳۸۸). کیفیت نیروی آموزشی از جمله عوامل مهم در موفقیت برنامه‌های پیش‌دبستانی است (همری، پارتی و مولکای، ۲۰۱۷). معلمان اثربخش‌ترین محرک‌های شناختی و تعاملات،

* نویسنده مسئول:

آرزو ذکایی فر

نشانی: دکتری روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران.

تلفن: ۰۲۱۷۵۱۰۷۳۴ (۴۵) ۹۸+

پست الکترونیکی: zokaee2477@yahoo.com

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

اجتماعی در سنین پیش‌دبستانی، می‌تواند زمینه‌ساز موفقیت‌های تحصیلی، شغلی و رفتاری کودک در آینده باشد. (رضایی و همکاران ۱۳۹۶)

پنج سال اول زندگی کودکان برای ایجاد مهارت‌های شناختی، عاطفی و ابتدایی و توانایی‌های اولیه که به عنوان پیش‌بینی‌کننده برای سازگاری و عملکرد مادام‌العمر است بسیار اهمیت دارد (شانکاف^۵ و فیلیپس، ۲۰۰۰). رشد اجتماعی به نوبه خود سبب اعتلای رشد عقلانی و سایر جنبه‌های رشدی فرد می‌گردد (جعفری، ۱۳۹۳). محققان معتقدند رشد بهنجار اجتماعی- شناختی - عاطفی و نیز شکوفایی شخصیت بهنجار کودک تحت تأثیر شرایط و زمینه‌های است که در آن پرورش می‌یابد (برلین^۶، ۱۹۹۴). کودک باید در این دوره تحت تعلیم و تربیت عمیق و همه‌جانبه قرار گیرد تا به رشد کامل جسمی، روانی و عاطفی دست یابد. کودکانی که در دوره پیش‌دبستانی در مراقبت از کیفیت بهتر برخوردار می‌باشند، در طول این دوره، مهارت‌های شناختی و اجتماعی بیشتری را به نمایش می‌گذارند (دارلینگ و لیمن^۷، ۲۰۱۶). کودکانی که در طول سال‌های اولیه دارای احساس خوب و مثبت از خود هستند تأثیر قوی نیز بر روابط اجتماعی خود دارند (پیم^۸، ۲۰۱۵) و از لحاظ عاطفی سالمند و قادر به ایجاد و حفظ روابط مثبت با بزرگسالان و همسالان هستند (تراویک^۹ و اسمیت^{۱۰}، ۲۰۱۴). در مقابل خدمات آموزشی و مراقبتی ضعیف کودکان نه تنها کارآمد نیستند بلکه می‌توانند زیان آور هم باشند (پروفیسور انگل^{۱۱}، ۲۰۱۱).

مطالعات متعدد ارتباطات مثبتی بین کیفیت مراقبت از کودکان و رشد شناختی کودکان و شایستگی اجتماعی در دوره پیش‌دبستانی پیدا کرده‌اند. ولف^{۱۱} و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند آموزش بهبود کیفیت معلمان پیش‌دبستانی، بهبود مهارت‌های «آمادگی مدرسه» کودکان را به همراه دارد. کیونون و دانری (۲۰۱۸) نشان دادند کودکان کلاس اول ابتدایی که سابقه رفتن به مهدکودک را داشتند در خودکارآمدی، رشد اجتماعی - عاطفی و روابط مثبت با معلم نسبت به کودکان دیگر تفاوت معنی‌داری داشتند. شالا^{۱۲} و همکاران

(۲۰۱۳) نشان دادند رشد اجتماعی و عاطفی از جمله تعامل با افراد و

1. Trawick and Smith
2. Hemmeter
3. Boyatzis
4. Barnett
5. Shonkoff & Phillips
6. Berlin
7. Pem
8. Trawick
9. Smith
10. Engle
11. Wolf
12. Shala

اجتماعی‌شان بیشتر فراهم شده و توانایی‌های لازم به دلیل تعاملات اجتماعی در آن‌ها شکل می‌گیرد (تراویک^۱ و اسمیت، ۲۰۱۴). همیتر^۲ و همکاران (۲۰۱۸) معتقدند کفایت دانش مربیان بر ارتقاء و رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان در سنین ابتدایی تأثیر می‌گذارد. پژوهش‌های مختلف شایستگی و کفایت رابه عنوان صفات، مهارت‌ها، رفتار و ارزش‌های موثر برای سازمان تعریف کرده‌اند (بویتزس^۳ و اسپنسر، ۲۰۰۸؛ عینی، نظر، عبادی و زینال‌زاده، ۱۴۰۱). اسپنسر و اسپنسر پنج سطح مختلف از شایستگی‌هایی را که شامل انگیزه، صفات، تصور از خود، دانش و مهارت است را تعریف می‌کنند. در پژوهشی که غفاری و همکاران (۱۳۹۷) با عنوان بررسی تأثیر آموزش‌های پیش‌دبستانی بر رشد مهارت‌های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه اول دوره ابتدایی انجام شد نتایج نشان داد که بین دانش‌آموزان پایه اول پیش‌دبستانی رفته با دانش‌آموزان پیش‌دبستانی نرفته در ابعاد مهارت‌های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی تفاوت معنادار وجود دارد. این تفاوت در پیشرفت تحصیلی از گروه پیش‌دبستانی نرفته بیشتر بوده و در بین ابعاد مهارت‌های اجتماعی بعد خودکنترل از بقیه ابعاد تفاوت و معنادارتری داشته است، که ناشی از تأثیر معنادار و اثرگذار آموزش‌های پیش‌دبستانی بر متغیرهایی چون پیشرفت تحصیلی و مهارت‌های اجتماعی بر روی دانش‌آموزان است.

بسیاری از برنامه‌های مختلف پیش‌دبستانی که تهیه و اجرا می‌شود نشان داده شده است که تأثیرات مثبتی بر یادگیری و رشد کودکان دارد، اما اثرات در میزان و ماندگاری برنامه‌های با توجه به نوع برنامه متفاوت است. برنامه‌های آموزش پیش‌دبستانی با طراحی خوب و طولانی می‌تواند بر پیشرفت در موفقیت مدرسه، از جمله نمرات بالاتر در آزمون‌ها، پیشگیری در افت تحصیلی و دستیابی به امکانات آموزشی بهتر تأثیر گذارد برخی از برنامه‌های پیش‌دبستانی نیز با کاهش بزهکاری و جرم در دوران نوجوانی و بزرگسالی مرتبط هستند (بارنت^۴، ۲۰۰۸). در پژوهشی که توسط رضایی و همکاران (۱۳۹۶) با عنوان تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی شهرستان شاهرود صورت گرفت نتایج نشان داد قبل از انجام مداخله، اختلاف معنی‌داری بین مهارت اجتماعی از دیدگاه مربی و والدین وجود نداشت. اما پس از مداخله آموزشی، بین دو گروه از نظر والدین و مربی تفاوت معنی‌داری مشاهده شد و میزان مهارت اجتماعی در گروه آزمون بیشتر از گروه شاهد بود. با توجه به اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی، می‌توان گفت که بهبود و توسعه مهارت‌های

اطرافیان، تشخیص و بیان احساسات، توانایی تنظیم احساسات و ... با موفقیت تحصیلی در کلاس اول تاثیر دارد. نتایج پژوهش کوپر، آلن و پاتول^۱ (۲۰۱۰) نشان داد که ارتباط مثبتی بین مهد کودک روزانه و رشد اجتماعی کودکان وجود دارد. کیفیت مراقبت از کودکان دارای تأثیرات درازمدت بر الگوهای رشد شناختی و اجتماعی-عاطفی کودکان از طریق مهد کودک دارد. لوئب و همکاران (۲۰۰۷) نشان دادند که هر چه میزان ساعت حضور در مهد کودک بیشتر باشد اثرات مثبت‌تری در رشد کودکان دارد. مامازندی و همکاران (۱۳۹۷) نشان دادند کودکانی که در مهد کودک حضور دارند، نمرات بالاتری در مولفه رفتار اجتماعی به دست آوردند. نتایج پژوهش صفری و همکاران (۱۳۹۴) نشانگر تاثیر مثبت آموزش و پرورش پیش‌دستانی بر رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان بود.

رشد عاطفی و اجتماعی کودک بعنوان یک مؤلفه اساسی و تعیین کننده زندگی و شخصیت سالم و کارآمد در دوران بعدی زندگی شناخته شده است. در این راستا پژوهش حاضر در تلاش است تا به بررسی تاثیر کفایت مربیان مهدهای کودک در رشد عاطفی و اجتماعی کودکان پیش‌دستان به عنوان عوامل مهم پیش رو در زمینه رشد و تکامل کودک بپردازد، سوالي این پژوهش به دنبال پاسخ به آن است این است که آیا کفایت مربیان مهد کودک در رشد عاطفی و اجتماعی کودکان پیش‌دستان تاثیر دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی و از لحاظ اجرا روش آزمایشی با ۲ گروه موقعیت انجام گرفت ابتدا با گروه آزمایش (که تحت مداخله مستقل قرار گرفتند که بسته آموزشی مربیان بود) و کنترل و اجرای پیش‌آزمون - پس‌آزمون و پیگیری است که با هدف ارزیابی اثر کفایت مربیان بر رشد عاطفی و اجتماعی کودکان ۵ و ۶ ساله انجام شد

جامعه ، نمونه و روش نمونه گیری

جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه مهدهای کودک تحت نظارت سازمان بهزیستی کشور در شهر تهران، ری و شمیرانات بودند که در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ تعداد ۶۱۸ مهد کودک فعال می باشند. در این پژوهش با استفاده از روش تصادفی در دسترس از بین مهدهای کودک ۳ منطقه ۵۰ مهد کودک انتخاب سپس از بین مهدهای منتخب ۱ کلاس پیش‌دستانی آنان انتخاب شده و از بین آن‌ها ۴۰ نفر از مربیان پیش‌دستان ۳ منطقه که مایل به شرکت در تحقیق بودند انتخاب و به صورت گمارش تصادفی به دو گروه مداخله

(۲۰ نفر) و کنترل (۲۰ نفر) تقسیم شدند؛ که ۴ نفر از شرکت در تحقیق انصراف دادند بنابراین هر گروه شامل ۱۸ نفر مربی جهت انجام کار پژوهشی شدند. با توجه به هدف، روش پژوهش (آزمایشی) و جدول مشخصات مربیان حجم نمونه انتخاب شده قابل تعمیم به کل جامعه آماری می باشد. گروه آزمایش در ۵ کارگاه آموزشی بمدت هر جلسه ۲ ساعت مورد آموزش قرار گرفتند، متغیر وابسته (رشد اجتماعی و عاطفی کودکان) در هر دو گروه مورد اندازه گیری قرار گرفت. البته فاصله زمانی پیش‌آزمون و پس‌آزمون ۳ ماه بود و مرحله پیگیری ۱ ماه بعد انجام شد تا اثرات آموزشی پکیج دریافت شده بر رشد اجتماعی و عاطفی کودکان مورد سنجش قرار گیرد. متغیرهای این پژوهش شامل کفایت مربیان مهدهای کودک به عنوان متغیر مستقل و تأثیرگذار بر روی متغیرهای رشد عاطفی و رشد اجتماعی کودکان ۵ و ۶ ساله پیش‌دستان به عنوان متغیرهای تأثیرپذیر و وابسته است. داده‌ها با استفاده از ابزارهای زیر گردآوری شدند:

پرسشنامه رشد اجتماعی وایلند کودکان: این مقیاس توسط ادگار وایلند تهیه و در سال ۱۹۶۵ در آن تجدید نظر کلی به عمل آمد. ضریب پایایی با بازآزمایی ۱۲۳ نفر، ۰/۹۲ گزارش شده است (پرستار، ۱۳۸۸). اعتبار و روایی مقیاس وایلند در مورد ۶۲۰ نفر در هر یک از گروه‌های سنی شامل ده مذکر و ده مؤنث از تولد تا ۳۰ سالگی، هنجاریابی و ضریب اعتبار یا بازآزمایی ۱۲۳ نفر، ۰/۹۲ گزارش شده است و فاصله بازآزمایی از یک روز تا ۹ ماه بوده است (زادشیر، ۱۳۸۷) در پژوهش زادشیر (۱۳۸۷) نیز اعتبار درونی آزمون به روش همسانی درونی از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۶۸ به دست آمده است. گروه دیگری از محققین به سرپرستی براهنی هنجاریابی مقدماتی وایلند برای جمعیت ایران را انجام دادند که نتایج حاصل از این بررسی، با استفاده از روش بازآزمایی و ارزیابی های متفاوت، نشان دهنده پایایی خوب و مقبول مقیاس (ضریب پایایی با بازآزمایی ۱۲۳ نفر ۹۲٪) در همه قلمروها است.

پرسشنامه رشد هیجانی کارکردی گرینسپن: این پرسشنامه در سال ۲۰۰۷ توسط گرینسپن ساخته شده است که برای بررسی رشد هیجانی کارکردی کودکان استفاده شد. در خصوص پایایی، ضریب همسانی درونی ۰/۹۰ ذکر شده و میزان روایی ملاکی این پرسشنامه نیز احراز شده است. روایی این آزمون توسط رجایی و کریمیان (۱۳۹۴) با استفاده از شیوه تمایز سنی، مطلوب گزارش شد و پایایی بدست آمده ۰/۷۳ تخمین زده شد و ضریب آلفای کرونباخ داده‌ها

1. Cooper, Allen & Patal
2. Wildland Social Development Questionnaire
3. Greenspan functional questionnaire emotional growth

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

نظیر فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد و در اثربخشی از مدل تحلیل واریانس چند متغیری استفاده شد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار spss 24 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

نتایج آزمون میانگین به دست آمده از گروه کنترل در جدول ۱ نشان می‌دهد که میانگین رشد اجتماعی در پیش آزمون (۳۹٫۸۵)، پس آزمون (۴۱٫۱۱)، پیگیری (۴۱٫۰۵) به دست آمده است که بسیار بهم نزدیک است. در مقابل نتایج آزمون میانگین رشد اجتماعی در بین گروه آزمایش در پیش آزمون (۴۰٫۱۳)، پس آزمون (۴۷٫۱۱) و پیگیری (۴۵٫۰۲)، به دست آمده است. که بیانگر تغییرات مثبت در رشد اجتماعی گروه آزمایش می‌باشد.

نتایج آزمون میانگین به دست آمده از گروه کنترل در جدول ۱ نشان می‌دهد که میانگین رشد عاطفی در پیش آزمون (۱۱۴٫۱)، پس آزمون (۱۱۷٫۲)، پیگیری (۱۱۹٫۵) به دست آمده است که بسیار بهم نزدیک است. در مقابل نتایج آزمون میانگین رشد عاطفی در بین گروه آزمایش در پیش آزمون (۱۱۵٫۶)، پس آزمون (۱۳۲٫۹۴) و پیگیری (۱۲۹٫۰۵)، به دست آمده است. که بیانگر تغییرات مثبت در رشد عاطفی گروه آزمایش می‌باشد.

جدول ۱ میانگین و انحراف معیار سوالات پرسشنامه رشد اجتماعی و رشد عاطفی

نام متغیر	نوع آزمون	M	SD
رشد اجتماعی گروه کنترل	پیش آزمون	۳۹٫۸۵	۷٫۰۵۰
	پس آزمون	۴۱٫۱۱	۶٫۷۴
	پیگیری	۴۱٫۰۵	۶٫۹۵
رشد اجتماعی گروه آزمایش	پیش آزمون	۴۰٫۱۳	۸٫۲۰
	پس آزمون	۴۷٫۱۱	۸٫۴۰
	پیگیری	۴۵٫۰۲	۸٫۴۸
رشد عاطفی گروه کنترل	پیش آزمون	۱۱۴٫۱	۱۶٫۴
	پس آزمون	۱۱۷٫۲	۱۶٫۲۵
	پیگیری	۱۱۹٫۵	۱۴٫۷
رشد عاطفی گروه آزمایش	پیش آزمون	۱۱۵٫۶۶	۱۴٫۴۰
	پس آزمون	۱۳۲٫۹۴	۱۲٫۰۰
	پیگیری	۱۲۹٫۰۵	۱۲٫۸۱

اجتماعی در پیش آزمون با سطح معناداری (Sig=۰٫۳۶۸) و مقدار F در پس آزمون در سطح معناداری (Sig=۰٫۳۹۳)، مقدار F برای متغیر رشد عاطفی در پیش آزمون با سطح معناداری (Sig=۰٫۴۶۳) و مقدار F به دست آمده در پس آزمون سطح معناداری (Sig=۰٫۲۴۸) به دست آمد که همگی سطح معنی داری ۵ درصد بالاتر به دست

۰/۹۴ به دست آمد.

بسته آموزشی کفایت مربیان: آزمودنی‌های گروه آموزش که ۲۰ نفر از مربیان پیش دبستانی بودند و به روش تصادفی از رشته‌های تحصیلی مرتبط و غیر مرتبط انتخاب شدند سپس بر اساس اهداف رساله و، متغیرهای مورد اندازه‌گیری و فرضیه‌های پژوهش تحت مداخله ۵ جلسه آموزشی قرار گرفتند سپس بعد از فاصله زمانی ۳ ماه بمنظور بررسی اثر آموزش مجدداً پس آزمون برای مربیان و کودکان انجام شد.

مدت زمان جلسات آموزشی: ۵ کارگاه آموزشی هر جلسه ۱٫۵ ساعت جمعاً ۷٫۵ ساعت

آموزش بسته کفایت مربیان از بعد دانش: ۱- جلسه اول: آشنایی با مراحل رشد و تحول

جسمی - حرکتی در کودکان ۲- جلسه دوم: آموزش رشد و تحول عاطفی و اجتماعی در کودکان ۳- جلسه سوم: آموزش حیطه‌های سلامت - ایمنی و تغذیه کودکان ۴- جلسه چهارم: آموزش حیطه‌های مفاهیم دینی ۵- جلسه پنجم: اهمیت مشارکت والدین در حیطه‌های رشد و تکامل کودکان

در این مطالعه برای تجزیه و تحلیل آماری از روش‌های آمار توصیفی

به منظور بررسی نرمال بودن داده‌ها نیز از آزمون کولموگورف اسمیرنوف استفاده شد. سطح معنی داری متغیر رشد اجتماعی و رشد عاطفی بزرگتر از ۰٫۰۵ ($p < 0,05$) به دست آمد. بنابراین داده‌های تحقیق نرمال می‌باشند. همچنین برای بررسی همگنی واریانس‌ها نیز از آزمون لوین استفاده شد. نتایج نشان داد مقدار F برای متغیر رشد

آمدند، بنابراین همگنی واریانس‌ها تأیید شد.

جدول ۲. آزمون تاثیرات درون گروهی رشد اجتماعی

منبع تغییرات	SS	df	MS	F	P
زمان	۲۶۱,۸۲	۱	۲۶۱,۸۲	۴۹,۹۴	۰,۰۰۰
خطا	۱۸۳,۴۳	۳۵	۵,۲۴		
منبع تغییرات	SS	df	MS	F	P
عرض از مبدا	۱۹۶۶۲۵,۰۶	۱	۱۹۶۶۲۵,۰۶	۱۰۹۳,۲۷	۰,۰۰۰
خطا	۶۲۹۴,۷۵	۳۵	۱۷۹,۸۵		

دست آمده است. این موضوع نشان می‌دهد که بین گروه کنترل و آزمایش پس از مداخله تفاوت معناداری وجود دارد و با توجه به اینکه میانگین رشد اجتماعی کودکان گروه آزمایش افزایش یافته است، فرضیه اول مبنی بر تاثیر کفایت مربیان مهدهای کودک بر رشد اجتماعی کودکان ۵ و ۶ ساله مهدهای کودک تأیید می‌شود.

جدول ۲ نشان می‌دهد مقدار $F(۱۰۹۳,۲۷)$ در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($۰,۰۰۰$) معنی دار به دست آمده است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که تفاوت معنی داری بین نمره پیش آزمون و پس آزمون و گروه کنترل، وجود دارد و اثر اصلی متغیر گروه معنادار است و $۶۱,۵$ درصد تغییرات ناشی از گروه بندی است. نتایج آزمون واریانس چند متغیری نشان داد $F(۱۰۹۳,۲۷)$ و سطح معنی دار کمتر از ۵ درصد به

جدول ۳. آزمون تاثیرات درون گروهی رشد عاطفی

منبع تغییرات	SS	df	MS	F	P
زمان	۱۵۷۷,۳۴	۱	۱۵۷۷,۳۴	۸۴,۳۹	۰,۰۰۰
خطا	۶۵۴,۱۵	۳۵	۱۸,۶۰		
منبع تغییرات	SS	df	MS	F	P
عرض از مبدا (میان گروهی)	۱۵۹۲۳۷۹,۵۹	۱	۱۵۹۲۳۷۹,۵۹	۲۴۵۷,۱۸	۰,۰۰۰
خطا	۶۴۸,۰۵	۳۵	۱۸,۵۱		

کودک بر رشد عاطفی کودکان ۵ و ۶ ساله مهدهای کودک تأیید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

پیشرفت دانش آموزان در سالهای اولیه مدرسه بر توانایی‌های عاطفی و اجتماعی آنان استوار است. (روسر و ایکلس^۱ ۲۰۱۴) چنانچه مربیان افرادی آموزش‌دیده، کارآمد و متخصص در زمینه تربیت کودکان باشند و برنامه‌های کارشناسی شده و مناسب روحیات و عواطف کودکان را اجرا نمایند، خواهند توانست به بهترین شکل ممکن کودکان را تربیت کنند و در غیر این صورت تاثیرات منفی بر کودکان خواهند داشت که در مواقعی می‌تواند غیرقابل جبران باشد (طهماسبی و همکاران ۱۳۹۵).

1. Roeser & Eccles

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد مقدار $F(۸۴,۳۹)$ در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($۰,۰۰۰$) معنی دار به دست آمده است، آزمون تاثیرات میان گروهی نشان می‌دهد مقدار F به دست آمده $۲۴۵۷,۱۸$ به دست آمده است که در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($۰,۰۰۰$) معنی دار به دست آمده است بنابراین تفاوت معنی داری بین نمره پیش آزمون و پس آزمون گروه کنترل و آزمایش، وجود دارد و اثر اصلی متغیر گروه معنادار است و ۷۱ درصد تغییرات ناشی از گروه بندی است. نتایج آزمون واریانس چند متغیری نشان داد $F(۲۴۵۷,۱۸)$ و سطح معنی دار کمتر از ۵ درصد به دست آمده است. که این موضوع نشان می‌دهد که بین گروه کنترل و آزمایش پس از مداخله تفاوت معناداری وجود دارد و با توجه به اینکه میانگین رشد عاطفی کودکان گروه آزمایش افزایش یافته است، فرضیه دوم مبنی بر تاثیر کفایت مربیان مهدهای

عاطفی کودکان بعنوان متغیرهای پیش بین در سلامت روانی اجتماعی افراد در آینده و یکسان سازی آموزش ها بطوریکه کلیه مراکز و مهدهای کودک از چارچوب و متدهای آموزشی یکسانی در امر آموزش استفاده نمایند. برگزاری دوره های آموزشی مدون و مستمر جهت مربیان و مدیران مهدهای کودک و مراکز پیش‌دستانی با تاکید بر رشد همه جانبه کودکان نیز در این زمینه بسیار ضروری به نظر می رسد. پیشنهاد می شود محققان آتی تاثیر متغیرهای تعدیلگر در این تحقیق مانند تحصیلات، سوابق و تجربه کاری، وضعیت اقتصادی، تاهل، جنسیت و میزان تحصیلات مربیان و والدین بررسی در رابطه بین متغیرها بررسی نمایند. پژوهش های آتی از از روش های جمع آوری اطلاعات دیگر مثل مصاحبه استفاده کنند. با توجه به اینکه نمونه فقط مربوط به تهران است تعمیم نتایج با احتیاط انجام شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

کلیه اصول اخلاقی در این پژوهش رعایت شده است. بطوریکه شرکت کنندگان هر زمان که تمایل داشتند می توانستند از شرکت در پژوهش انصراف دهند. در ابتدای پژوهش توضیحات لازم به شرکت کنندگان ارائه شد و این اطمینان داده شد که اطلاعات آنان محرمان خواهد ماند.

حامی مالی

این تحقیق هیچ گونه کمک مالی از سازمانهای تأمین مالی در بخشهای عمومی، تجاری یا غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش همه بخش های پژوهش حاضر مشارکت داشته اند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

منابع

ابری، ساره؛ حاج یوسفی، علی؛ حاج بابایی، حسین؛ رهگذر، مهدی. (۱۳۹۰) مقایسه رشد اجتماعی کودکان ۳ تا ۶ سال برخوردار و محروم از خدمات روستامهدا. *نشریه رفاه اجتماعی*، ۱۱(۴۱)، ۳۶۸-۳۴۳.

پرستار، علی. (۱۳۸۸). *مقیاس رشد اجتماعی* و اینلند. تهران: شرکت هوش آزمای نوید

نتایج نشان داد که رشد اجتماعی و عاطفی کودکان پیش دبستان در گروه آزمایش بعد از اعمال متغیر مستقل یعنی آموزش مربیان با بهره گیری از بسته آموزشی تهیه شده به صورت معنی داری افزایش یافته است. نتایج حاکی از آن است که هر چقدر در مورد بکارگیری و شاخص های بکارگیری مربیان دقت نظر لازم انجام شود و همچنین قبل و در حین خدمت از آموزش های عمومی و تخصصی لازم در رابطه با مهارت های شغلی لازم برخوردار باشند به همان اندازه رشد و پرورش کودکان بویژه در حیطه های اجتماعی و عاطفی که اساس و بنیان سلامت روان در سالهای آتی زندگی است می تواند موثر و پایدار باشد (طهماسبی و همکاران ۱۳۹۵). نتایج این تحقیق با نتایج پژوهش مامازندی (۱۳۹۷)، کیونون و دانری (۲۰۱۸)؛ کوپر، آلن و پاتول (۲۰۱۰) در یک راستا میباشد. نتایج تحقیقات صفری (۱۳۹۴) نشان دهنده تاثیر مثبت آموزش و پرورش پیش‌دستانی بر رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان بود. ابری و همکاران (۱۳۹۰) نشان دادند کودکان برخوردار از خدمات روستامهدا از رشد اجتماعی بالاتری برخوردار بودند. کودکان برخوردار از خدمات روستامهدا این فرصت را پیدا می کنند که به کنش متقابل با همسالان بپردازند. از اهداف جانبی مطالعه حاضر بررسی پایداری نتایج مطالعه بود که در مرحله پیگیری یکماه ماهه بوده است. نتایج مطالعه نشان داد که بین نمرات متغیر رشد اجتماعی و عاطفی کودکان پیش دبستان در مرحله پس‌آزمون و پیگیری در گروه آزمایش و گروه کنترل تفاوت معنی داری وجود دارد و میانگین نمرات پس‌آزمون و پیگیری در گروه آزمایش بیشتر از گروه کنترل می باشد، یعنی آموزش مربیان بر تاثیر معنی دار رشد اجتماعی و عاطفی کودکان پیش دبستان تاثیر پایداری نیز در مرحله پیگیری دارد. در این رابطه پیشنهاد می شود در مهدهای کودک و مراکز پیش‌دستانی از مربیانی دارای شاخص هایی همچون دانش مرتبط، مهارت در کار با کودکان، با تجربه و همچنین مهارت های فردی همچون ارتباط موثر، کنترل خشم و.. استفاده نمود. استخدام مربیانی که از سلامت روان و جسم برخوردار باشند و معاینات و ارزیابی های لازم قبل از شروع بکار با دقت توسط متخصصین صورت گرفته باشد. تلاش برای بهره گیری و کاربرد راه های جدید و مبتنی بر دانش روز در آموزش و پرورش کودکان و مدیریت و اداره مهدهای کودک صورت گیرد. استاندارد سازی محیط و فضای کودکان در مباحث مربوط به رعایت ایمنی و در نظر گرفتن ابعاد روانی فضای موثر در آرامش و مسائل عاطفی کودکان نیز در دستور کار قرار گیرد. تمرکز آموزش ها بر رشد اجتماعی و

- Berlin, L.J. (1994). The insecure/ambivalent pattern of attachment: theory and research. Department of Psychology, Pennsylvania State University, University Park 16802. [Doi:10.2307/1131298 - Bing]
- Barnett, S. (2008). *Preschool Education and Its Lasting Effects Research and Policy Implications*. Rutgers, The State University of New Jersey.
- Cooper, A. & Patall, T. (2010). Effects of full-day Kindergarten on academic achievement and social development Published on American Educational Research Association. <https://www.jstor.org/stable/40658445> - Bing
- Darling-Churchill, K. E., & Lippman, L. (2016). Early childhood social and emotional development: Advancing the field of measurement. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 45, 1-7.
- Early Child Development in Developing Countries (2011). Published: September 24.
- Engle, P. (2011) Strategies for reducing inequalities and improving developmental outcomes for young children in low-income and middle-income countries. 378(9799), 1339-1353. [Doi: 10.1016/S0140-6736(11)60889-1]
- Eyni, S., Nazar, S., Ebadi, M., & Zeinalzadeh, M. (2022). Development of structural equations of social adjustment of students with Specific Learning Disorder based on alexithymia and metacognition beliefs and mediated by perceived social support. *Learning Disabilities*, 11(4), 67-77. [Doi:10.22098/jld.2022.8168.1865]
- Hamre, B. K., Partee, A., & Mulcahy, C. (2017). Enhancing the impact of professional development in the context of preschool expansion. *AERA Open*, 3(4), 2332858417733686.
- Hemmeter, M. L., & Conroy, M. A. (2018). Advancement of evidence-based programs for young children with social and emotional learning difficulties. [Doi:10.1007/s12310-018-9275-2 - Bing]
- Jeffrey, T.S. (2014). Early Childhood Development: A Multicultural Perspective.
- Kayon, T., & Dunri, M. (2018). *Handbook Elementary Schools Student and Parent*.
- Loeb, S. (2007). The influence of preschool centers on children's social and cognitive development. *Economics of Education Review*, 26, 52-66.
- Pem, D. (2015). Factors Affecting Early Childhood Growth and Development: Golden 1000 Days. *Adv Practice Nursing*, 1(101), 2573-0347. [Doi: 10.4172/2573-0347.1000101]
- Roeser, R. W., & Eccles, J. S. (2014). Schooling and the mental health of children and adolescents in the United States. In *Handbook of developmental psychopathology* (pp. 163-184). Springer, Boston, MA.
- Spencer. M. (2008). *Competence at Work: Models for Superior Performance 1st Edition, Kindle Edition*.
- جعفری، علیرضا. (۱۳۹۳). تأثیر بازی‌های آموزشی بر رشد اجتماعی کودکان پیش دبستانی. *فصلنامه روانشناسی تربیتی*، ۲۳(۹)، ۲۲-۳۲.
- رضایی، اکبر؛ خداخواه، شبنم. (۱۳۸۸). رابطه‌ی بین سبک‌های فرزند پروری و باورهای معرفت‌شناختی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع متوسطه. *فصلنامه علوم تربیتی دانشگاه پیام‌نور*.
- رضایی، آتنا؛ آخوندزاده، گلپهار و حجتی، حمید. (۱۳۹۶). تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان پیش دبستانی شهرستان شاهرود. *دو ماهنامه علمی پژوهشی علوم توانبخشی*، ۱۳(۶)، ۳۲۳-۳۲۶.
- رجایی، علی و کریمیان، سیدجواد. (۱۳۹۴). بررسی رشد هیجانی کارکردی کودکان دارای نشانه‌های ADHD و مقایسه آن با کودکان عادی. مقاله ارائه شده در همایش ملی آموزش ابتدایی.
- صفری، سجاد. (۱۳۹۴). تأثیر آموزش و پرورش پیش دبستانی بر مبنای برنامه‌ریزی چند بعدی بر رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان پیش دبستانی. *فصلنامه روانشناسی تربیتی*، ۱۱(۳۷).
- طهماسبی، سیامک؛ ذکایی، فر، آرزو؛ بانسی، علیرضا؛ بابایی، رضا؛ موسی زاده، زهره. (۱۳۹۵). تدوین ابزارهای استاندارد سنجش سلامت و کفایت مربیان مهدهای کودک.
- عینی، ساناز؛ نظر، سمیرا؛ عبادی، متینه و زینال زاده، مهتاب. (۱۴۰۱). تدوین معادلات ساختاری سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ویژه بر اساس ناگویی هیجانی و باورهای فراشناختی و با میانجی‌گری حمایت اجتماعی ادراک‌شده. *ناتوانی‌های یادگیری*، ۱۱(۴)، ۶۲-۷۷. [Doi:10.22098/jld.2022.8168.1865]
- غفاری، خلیل؛ سرلک، مریم؛ داوودی، حسین. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر آموزش‌های پیش دبستانی بر رشد مهارت‌های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه اول دوره ابتدایی. *نشریه رهبری و مدیریت آموزشی*، ۳.
- زادشیر، فرزانه. (۱۳۸۷). مقایسه قضاوت اخلاقی و رشد اجتماعی دانش‌آموزان دبستان‌های تحت تعلیم آموزش قرآن به روش حفظ با معانی و سایر مدارس غیرانتفاعی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- مامازندی، زهرا. (۱۳۹۷). مقایسه مهارت‌های اجتماعی کودکان با توجه به حضور و عدم حضور آنها در مهد کودک. اولین کنگره بین‌المللی و پنجمین کنگره ملی آموزش و سلامت کودکان پیش از دبستان.

References:

- Boyatzis, R.E. (2008). Competencies in the twenty-first century. *Journal of Management* [Doi:10.1108/02621710810840730]

- Shonkoff, J. P., & Phillips, D. A. (2000). From neurons to neighborhoods: The science of early childhood development. National Academy Press, 2101 Constitution Avenue, NW, Lockbox 285, Washington, DC.
- Shala, M. (2013). The impact of preschool social-emotional Development on academic success of Elementary School Students Psychology Department, FAMA College, Pristine, Kosovo. [Doi:10.4236/psych.2013.411112]
- Trawick, S. (2014). Early childhood development: A Multicultural Perspective .
- Wolf, S., Aeffrey Trawick-Smithber, J. L., Behrman, J. R., & Tsinigo, E. (2019). Experimental impacts of the “Quality preschool for Ghana” interventions on teacher professional well-being, classroom quality, and children’s school readiness. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 12(1), 10-37. [Doi:10.1080/19345747.2018.1517199 - Bing]
- Yoshikawa, H., Weiland, C., Brooks-Gunn, J., Burchinal, M. R., Espinosa, L. M., Gormley, W. T., ... & Zaslow, M. J. (2013). Investing in our future: The evidence base on preschool education